

POSTAVENÍ MUSLIMSKÝCH ŽEN V SÚDÁNU, ČEČENSKU A V PALESTINĚ

Jan Kravka, Michaela Řeháková, Hana Housková, Markéta Sovová, Klára Hašlerová, Michaela Šilarová. *Postavení muslimských žen v Súdánu, Čečensku a v Palestině*. Hospodářská a kulturní studia (HKS), Provozně ekonomická fakulta | Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015.

<http://www.hks.re/wiki/2015:islam>

Úvod a cíl práce

Práce se zabývá otázkou postavení žen v muslimském světě. Tato otázka je stále aktuální, i přesto, že se ve společnosti řeší již řadu let. Na základě rozhovorů s muslimkami ze třech států bude zjištěno, jakým způsobem žijí muslimské ženy na různých místech světa. Pro některé lidi jsou krutosti, které jsou páchany na muslimkách nepřijatelné, ale jak tyto činy chápou samy muslimky? Jak již bylo řečeno, je to otázka, která je stále aktuální. Vyvíjí se tedy nějakým způsobem postavení muslimských žen?

Při čtení Koránu, posvátné knihy islámu (Korán v arabštině = přednes), si lidé mohou bez pochyb vysvětlit některé skutečnosti různými způsoby a dívat se na ně odlišným pohledem. Co se žen týče, dalo by se jistě říct, že Korán ženě přisuzuje kromě povinností také jistá práva. Ale jelikož žena a muž nejsou stejní, tato práva a povinnosti se liší. Jak si tedy vykládají Korán nebo části z něj, které se týkají žen, muslimové v Súdánu, Čečensku a v Palestině?

Kromě Koránu, který určuje některá práva a povinnosti, patří mezi další důležité spisy také Šaría. Jedná se o systém náboženského muslimského práva. Slovo Šaría doslova znamená „prošlapaná cesta“, nebo „stezka ke zdroji vody“. Toto právo je v některých zemích dokonce vymáháno náboženskou policií. Zaujímá nás tedy, jak právo Šaría ovlivňuje místo žen ve společnosti.

Výzkumná otázka

Jak se liší postavení žen v těchto muslimských státech - Súdán, Čečensko, Palestina?

Podotázky:

- Jak se muslimky staví k polygamii (polygynii) a k rozvodům?
- Jaké jsou rozdíly mezi muslimkami ve městě a na vesnicích?

- Jaké je uplatnění trestů za porušení zákona?
- Jaký je pohled rozených muslimek na islám a na ženy, které k němu konvertovaly?

Literární rešerše

O tématu života muslimky ve městě pojednává autorka Jean Sassonová.¹⁾ V díle popisuje krutost mužů k ženám v královské rodině v Saúdské Arábii a předkládá realitu Blízkého východu, kde jsou ženy zbaveny veškerých svých svobod, musí se držet v anonymitě. Ženy jsou vyčleňovány ze společnosti, obviňovány, že rodí pouze dcery, a trestány smrtí za projev vlastního názoru. Díky těmto skutečnostem některé ženy zešílí a začnou muže nenávidět. Muži si myslí, že žena nedokáže kontrolovat své touhy, a proto ji musí muž stále přísně střežit.

V biografickém díle Upálená zaživa²⁾ od autorky Marie-Thérèse Cuny se setkáváme s hrůzným příběhem Souad, jež popisuje svou vlastní biografii - život ženy, žijící v muslimském státě na vesnici. V Jordánsku, ve vsi, ženy nejenže pouze slouží mužům, ale také se k nim přistupuje ještě podřadnějším způsobem než k dobytku. Nemožnost projevení vlastního názoru je pro ženu každodenní realitou. Žena musí muže absolutně poslouchat, podívá-li se na jiného než vlastního muže, čeká ji trest smrti. Autorka tyto příkazy porušila, zamilovala se a po rozhodnutí rodiny, že za tento skutek má být upálena, se ji opravdu její švagr pokusil upálit. Žena přežila, a ačkoli byla její poranění téměř smrtelná, Švýcarská organizace se ženy ujala a pomohla ji zpět do života. Souad vesnickou společnost, ve které vyrostla, vůbec nehaní, vysvětluje, že toto chování je odůvodněno tím, že jiný způsob života jordánská vesnice nezná.

Tématem konvertující muslimky se zabývá Doris Glück,³⁾ která je původem z Německa. Ve své knize vypráví těžký životní příběh o životě s muslimem. Se svým manželem Omarem byla již rok, když si uvědomila, že musí lépe pochopit víru svého muže, a tak konvertovala k islámu. Zanedlouho však začala odhalovat krutou realitu, která se jí do té doby skrývala. Pravdou bylo, že Omar pracoval na výcviku bojovníků pro „svatou válku“ a dokonce se scházel i s Usáma bin Ládinem, což znamenalo jistý konec vztahu.

S tématem postavení muslimských žen souvisí i pohled na muslimku v rodině a manželství. Tímto tématem se zabývá autorka Olga Nešporová,⁴⁾ která porovnává pojetí rodiny z pohledu dvou největších náboženství - křesťanství a islámu. V islámu zastává hlavní roli v rodině muž a povinností ženy je starat se o domácnost, potomky a svého muže. Autorka v článku především vypisuje úryvky z Koránu, které poukazují na povinnosti a práva žen v domácnosti a manželství. Zmiňuje také, že se postavení ženy se vznikem islámu zlepšilo. Ze článku především vyplývá, že v západním světě funkce a důležitost rodiny upadají. V náboženství je důležitost rodiny zachována, což by se mělo rozšířit.

Metodologie

Tato práce se zabývá výzkumem o postavení žen v muslimských zemích. Je rozdělena do dvou částí - část teoretická a vlastní výzkum. První část práce obsahuje informace, které byly během výzkumu nashromážděny. Pro získání dat je použita kvantitativní metoda. Při studiu dokumentů jsou převážně využívány zdroje jako odborné knihy a časopisy týkající se daného tématu. Technika studia dokumentů má velmi vysokou věrohodnost, avšak zde není možnost zjistit, v jakém kontextu jsou díla napsána, a tak je bohužel nelze 100% aplikovat na tuto práci.

Proto se přechází k druhé části, a to části vlastního výzkumu, kde byla využívána kvalitativní metoda pro získání informací. Zde je užita technika dotazování. Mezi její výhody patří možnost zeptat se na historii – jak tomu bylo dříve, přítomnost – jak je tomu teď a vlastní názor respondenta na danou problematiku náboženství. S respondenty i s osobně dotazovanými, zde je snaha o co možná nejefektivnější výzkum pomocí polostandardizovaného rozhovoru. Otázky týkající se tématu, byly připraveny dopředu s časovým předstihem. Průběh rozhovoru byl dále směřován k výzkumným podotázkám, aby tento výzkum měl co nejvíce široký záběr na danou tematiku. V rozhovoru tak lze najít i další důležité informace, na které nejsou přímo kladeny otázky. Stěžejním však je časová a pracovní vytíženost dotazovaných a respondentky. Vlastní část práce tedy vychází z e-mailové komunikace, z rozhovorů s dotazovanými a z již nashromážděných materiálů z odborných publikací.

Dotazované:

paní Jacqueline - překladatelka z arabštiny (40)

Díky kontaktu pana Dr. Sáňky byl proveden rozhovor s paní Jacqueline, která vyrůstala a žila v Súdánu, odkud pochází její otec. Matka je původem z České republiky. Kvůli odlišnému původu obou rodičů byla vychovávána jak v duchu evropské kultury, tak i v duchu islámu. To se odrazilo na jejím myšlení. Vzhledem se jen nepatrně odlišuje od muslimek, které nepocházejí ze smíšených rodin. Na první pohled tedy vůbec není poznat, že má evropské kořeny. Podle Jacqueline bylo postavení žen v islámu dříve za proroka Mohameda lepší, než je dnes. Polygamii považuje za dobrou věc pro společnost, aby se každá žena vdala a byla zajištěná. Přesto by sama v takovém manželství žít nechtěla. Podle ní, ženy v Evropě moc pracují oproti arabským zemím a mají málo času pro sebe. V dnešní době se mladí lidé o islámu hodně učí, ale upouští se od tradic.

slečna Milana - studentka (19)

Vyrůstala v České republice, ale její otec je původem Rus a matka Čečenka. Matka byla křesťanka a otec muslim, pro Milanu byla jednoznačná volba náboženství islám. Křesťanství jí nikdy nezajímalo a pro islám se rozhodla už jen proto, že je velmi zajímavý a neobvyklý. Podle Milany je nejlepší vytvořit si svůj vlastní nezávislý přístup k náboženství. Myslí si, že někteří velmi ortodoxní věřící jsou uvnitř zkažení lidé. Polygamní manželství podstupuje žena pouze tehdy, když zatouží po penězích. Rozvod se v Čečensku nepovažuje za neobvyklý jev. Muslimky z vesnic jsou obecně více v domácnosti než ženy ve městě, ale mají možnost svobodné volby.

Respondentka:

slečna Hana - studentka (19)

Má rodiče z Palestiny a České republiky. Polygamii vidí jako zastaralou věc, která v moderní společnosti nemá co dělat. V metropoli je život muslimů více moderní než na vesnici. Víra každého muslima je individuální věc, jak moc se chce oddat bohu. Hříchy a trestání jako ukamenování nejsou úplně obvyklé a musí se brát v potaz prostředí a prohřešek.

Islám

V této části práce se představí důležité části islámu. Bude se zabývat vznikem náboženství a populací, která jej vyznává.

Obecné informace

Islám je monoteistické náboženství, které má více než 1,5 miliardy stoupenců. S tímto počtem se tak stává 2. nejrozšířenějším náboženstvím na světě. Slovo islám znamená úplné odevzdání se Bohu a stoupenci islámu se nazývají muslimové, což znamená oddaný Bohu. Bůh se arabsky řekne Alláh.

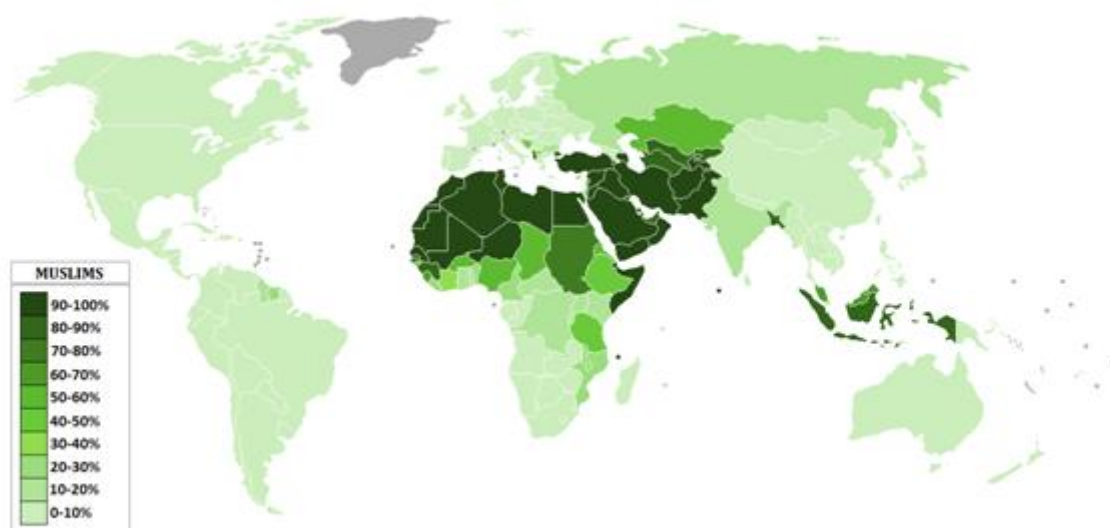
Islám vznikl v 7. stol. na území dnešní Saúdské Arábie. Vznikl v návaznosti na křesťanství a židovství. Muslimové věří ve všechny proroky světa, tedy např. i v Ježíše (který je nejdůležitější pro křesťany) a i v Mojžíše (který je nejdůležitější pro židy). Věřící i v další proroky např. Izajáše, Jeremiáše, Abraháma a další. Nejdůležitější z proroků je pro muslimy prorok Mohamed, který je poslední ze všech proroků.

Posvátnou knihou islámu je Korán. Křesťanství a judaismus se také řadí mezi náboženství knihy, ale muslimové říkají, že už nejsou v přesném znění, protože jsou přepsané pozdějšími generacemi a tím pádem mohou být špatně vyloženy. Muslimové věří, že Korán je sepsán v přesném znění v jakém jej od Alláha prorokoval Mohamed.

V islámu je tedy 6 hlavních článků víry - Víra v jediného Boha, Víra v Anděly, Víra ve všechny seslané knihy, Víra v posly Boží, Víra v soudný den, Víra v osud, dobrý či špatný.

Dále jsou v islámu dané určité povinnosti, které musí každý muslim dodržovat. Tyto povinnosti se řadí do 5 pilířů - 1) Vyznání víry; 2) Modlení; 3) Zakát; 4) Hadždž; 5) Ramadán.

Dnes můžeme islámské náboženství nalézt ve státech severní Afriky, Blízkého a Středního východu, poté v Indii (10 % = cca 100 mil. obyvatel), Malajsii a dále v Indonésii, jež má největší počet muslimských obyvatel na světě.

rozšíření islámu ve světě

V Evropě muslimští věřící převažují na Balkánském poloostrově, zejména v Bosně a Hercegovině, Albánii, Kosovu, či Makedonii a původní zastoupení mají i v Rusku. Velké počty imigrantů se centralizují převážně v zemích západní Evropy (Francie, Německo, Nizozemsko, Belgie).

Vznik

Historie a vznik islámu je nerozlučně spojován se jménem proroka Mohameda (někdy nazýván Muhammad). Narodil se roku 570 v arabské Mekce a během svého života se stal úspěšným a zcestovalým obchodníkem. Jeho život se změnil, když Mohamed obdržel první zjevení prostřednictvím archanděla Gabriela, udává se, že to bylo pravděpodobně roku 610 v jeskyni Hira poblíž Mekky. Toto zjevení ho vyzývalo k víře v jediného boha – Alláha. Mohamed byl tímto zjevením velmi rozrušen, ale

jeho žena Chadídža mu byla oporou a chtěla, aby zjevení nebral na lehkou váhu. Roku 613 začal Mohamed šířit tyto myšlenky mezi lid Mekky, avšak většina lidí tyto myšlenky odmítala a vysmívala se mu. Po smrti své ženy Chadídži, která v Mekce patřila k vysoce postaveným lidem, byl nucen své rodné město roku 622 opustit, protože jeho učení se nelíbilo bohatým a vlivným rodům v Mekce.

Se svými stoupenci našel útočiště v Medíně, tehdy Jasribu. Toto přesídlení je nazýváno Hidžra a je pro muslimy velmi důležité, je počátkem jejich letopočtu. V Medíně Mohamed založil muslimskou obec a nechal zbudovat mešitu - hlavní náboženskou budovu muslimů. Počet jeho učedníků rychle stoupal, neboť se k němu přidávalo mnoho chudých Arabů, kterým se zalíbila myšlenka islámu o skromném životě a společnosti.

Roku 630 se Mohamed vrátil zpět do Mekky, ovládl ji, vyhnal své odpůrce a stal se jejím vládcem. Mekka přijala islám a nevěřící byli vyhnáni z města. Roku 632 však Mohamed po krátké nemoci umírá.

Hlavou muslimské obce, chalífou, se stal Abú Bakr - Mohamedův tchán. Druhým panovníkem byl Umar a třetím chalífou se stal Usman. V letech 656 - 661 se stal chalífou po zavražděném Usmanovi Mohamedův bratranec a zeť Alí. V těchto neklidných letech došlo také na rozdělení muslimů na dvě větve. Na menšinové ší'ity (asi desetina věřících), kteří za hlavu muslimské obce uznávají jen Alího a jeho potomky. Většinu muslimů tvoří sunnité, kteří na rozdíl od menšinových ší'itů uznávají poslušnost chalífů, přímé následnictví potomků Mohameda a jejich dědičný nárok stát v čele náboženské společnosti.

Mezi důležité události po smrti Mohameda patří také dobovačné války a výpady muslimů. Muslimové podnikli v letech 635 - 642 výpady do Egypta, Persie a Sýrie, v roce 638 byl dobyt Jeruzalém.

Pět pilířů islámu

Vyznání víry (Šahada):

Hlavním a základním pilířem víry je monoteismus, víra pouze v jednoho boha – Alláha (Alláh = jediný pravý Bůh) a v jeho následovníka proroka Mohameda. Muslimové nesmí Alláhovi přisuzovat žádnou podobu, nesmí se jakkoli ztvárňovat, takové jednání by se považovalo za veřejné rouhání. Nejen dodržování pilířů patří mezi důležité součásti života muslima. Podle islámu je základní otázkou způsobu života to, jaký máme vztah k Bohu, k sobě samým a k ostatním lidem. Podle toho, jak se bude člověk v životě chovat, takového rozsudku se mu dostane při Soudném dni, kdy se bude zpovídat před Bohem ze všech svých hříchů. Muslimové věří, že všichni lidé se rodí bez jakýchkoli zlých a hříšných úmyslů. Stvořitel podle nich do každého člověka „vlozil“ schopnost poznat a přiblížit se Stvořiteli, uctívat ho a sloužit Mu.

Modlitba (Salát):

Každý správný muslim by se měl modlit 5x denně a to časně ráno, v poledne, odpoledne, při západu slunce a večer. Modlíci si nejprve musí omýt ruce a obličej, poté může vykonat modlitbu směrem k Mekce. Modlitba je stejná pro muže i ženy a obsahuje 9 částí, které se 3x nebo 4x opakují. Jediný rozdíl je v prostoru a pozici při modlení. Ženy se nikdy nesmí modlit před muži nebo vedle nich, aby je nerozptylovaly a v mnoha modlitebnách je proto pro ně zřízen vlastní modlitební prostor.

Zakat:

Právo chudých dostat jistý podíl, daň z přebytků se nazývá Zakat. Pro každého muslima je odevzdávání této daně jednou za rok povinností. Rozlišují se čtyři daňové sazby. Podíl činí buďto 2,5 %, pokud příslušník vlastní na konci roku alespoň 15 dolarů v hotovosti, nebo v podobě drahých kovů či zboží. Dvojnásobná (5%) sazba se vztahuje na výnos z pěstování ovoce a dalších plodin s využitím umělého zavlažování, který přesahuje objem osobní spotřeby. Z výnosu z pěstování ovoce a dalších plodin s objemem vyšším, než je rozsah osobní spotřeby bez využití umělého zavlažování, se odvádí Zakat ve výši 10 %. Stát za těžbu nerostných surovin (např. ropy) musí odvádět 20 %. Tyto podíly muslimové rozdělují buď sami mezi dané skupiny lidí, nebo se shromažďují v islámských centrech, či na ministerstvech financí.

Ramadán (Sawm):

Ramadán je doba držení půstu v devátém měsíci lunárního kalendáře a začíná rozbřeskem a končí po západu slunce. Muslimové se vzdávají určitých věcí materiální povahy (např. potraviny, nápoje, kouření), aby mohli dosáhnout duchovních radostí a morální posily. Ramadán je povinný pro každého zodpovědného a zdravého muslima. Výjimku tvoří ženy těhotné nebo kojící, menstrující ženy a ženy v šestinedělí.

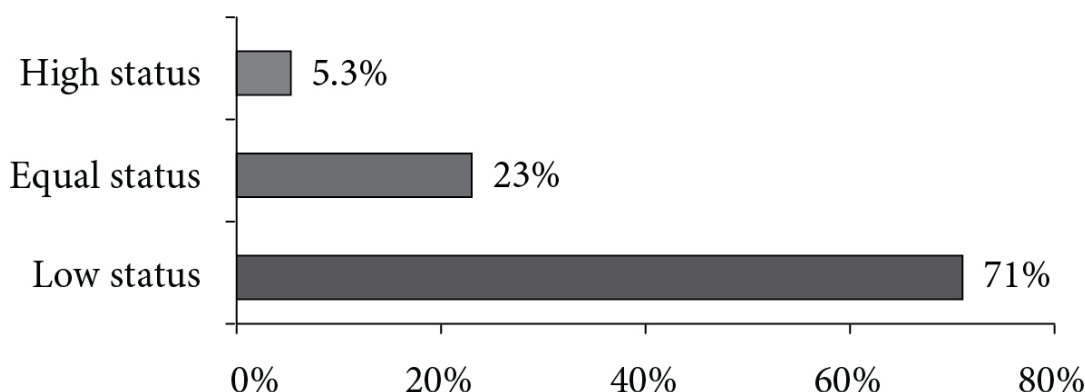
Pouť do Mekky (Hadždž):

Velká pouť do Mekky, tzv. hadždž, je povinna jen pro ty muslimy, kteří ji mohou fyzicky zvládnout a finančně si ji dovolit. Pak mají tuto pouť vykonat alespoň jednou za život. Poutníci mají na sobě oblečený zvláštní oděv, tzv. ihrám. Jsou to dva kusy nesešité bílé látky, které je zbavují všech společenských rozdílů a demonstrují to, že před Alláhem jsou si všichni rovni. Obřady, které poutníci během pouti konají, mají svůj původ u Abraháma a zahrnují např. obcházení Ka'by, symbolické kamenování Satana, běh mezi pahorky Safá a Marwa, jak to dělala Abraháмова manželka Hagar, když v poušti hledala vodu. Poutníci se také scházejí na planině Arafa, kde společně prosí Alláha za odpuštění. Toto velké shromáždění symbolizuje shromáždění všech lidí v Den posledního soudu.

Postavení žen podle Koránu

Nízké postavení žen vyplývá ze samotného Koránu. V následujícím grafu je patrné, že samotný text Koránu se o ženách vyjadřuje jako o podřadných mužů. Jedná se o statistiku, v níž byly vybrány fráze a slova z Koránu, jenž mluví o ženách a byly rozděleny do kategorií, které určují postavení ženy. Největší počet slov a frází zařazoval ženy do kategorie „Low“, tedy nízké či podřadné muži. Další kategorie „Equal“ (vyrovnané) vycházela v průměrných číslech. Vysoké postavení přisuzuje Korán ženám jen v minimálním množství případů.

Status of Women in the Koran (12,066 words)

Vlastní výzkum

Země, které jsou v rámci práce porovnávány, jsou velmi rozdílné, a proto je zajímavé srovnání Islámu v těchto zemích. Čečensko spadá pod Ruskou federaci a jedná se o velmi malou oblast sousedící s Gruzii. Súdán je jako jediný z těchto zemí samostatně uznávaným státem ležícím na africkém kontinentu. Území Palestiny se nachází v dnešním Izraeli, a o toto území se stále vedou dlouholeté spory.

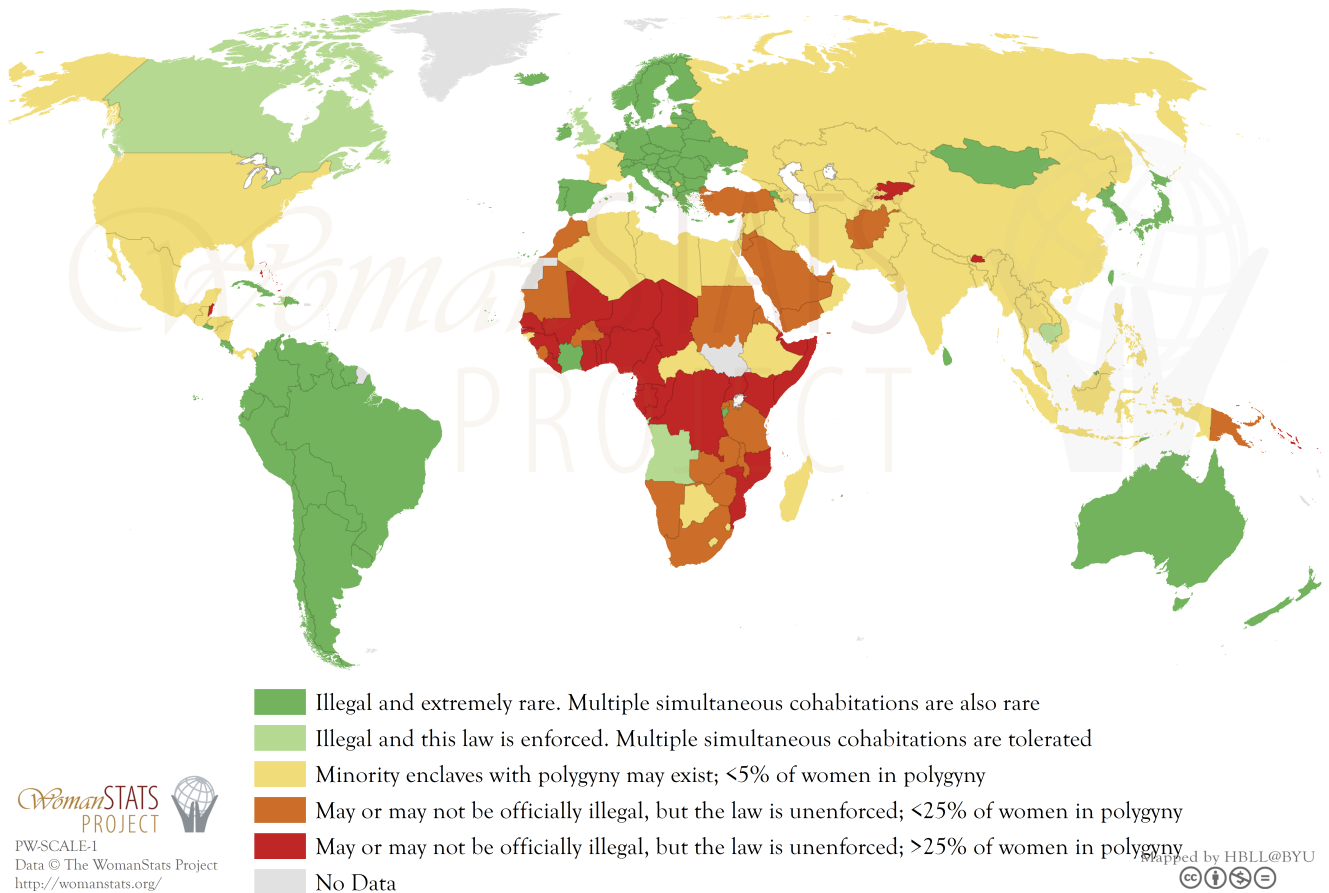
Výzkum započal dne 1. března v muslimské modlitebně v ulici Politických vězňů, kde byly shromážděny základní informace o náboženství, pomocí rozhovoru s předsedou Pražské muslimské obce RNDr. Vladimírem Sáňkou. Po tomto setkání byla vybrána výzkumná otázka Postavení muslimských žen v Súdánu, Čečensku a v Palestině. Dalším krokem byl výběr respondentů. Nakonec už zbývalo jen vlastní výzkum sepsat.

POLYGYNIE A ROZVODY

Polygamie (mnohoženství, z řeckého slova gamos = sňatek) označuje rodinné soužití muže či ženy s více partnery opačného pohlaví. Polygamie se dále dělí na polyandrii (žena má více manželů) a polygynii (muž má více žen), kterou se právě tato část práce více zabývá.

Prevalence and Legal Status of Polygyny

Scaled 2010

V Súdánu je polygynie legální. Súdánský prezident Omar Hassan al-Bashir je jejím velkým zastáncem, a vidí v ní jednu z dostupných možností ke zvýšení súdánské populace.⁵⁾

V Čečensku polygynii prosadil vůdce Kadyrov a to zejména z důvodu početní převahy žen nad muži. Země během několikaleté války a při protiteroristických operacích přišla o tisíce mužů, tudíž se polygamie zdála jako dlouhodobé řešení demografického problému. Nyní se od polygamie čím dál více ustupuje a rozvody jsou už také na denním pořádku, jak je to známé i z ostatních muslimských zemí, které procházejí jistou vlnou „modernizace“.⁶⁾

Manželský zákon pro muslimy na palestinském území se řídí zvykovým právem z Hanafi školy, které výslovně umožňuje polygynii. Nicméně, žena může určit v manželské smlouvě, zda její manžel může mít několik manželek v průběhu manželství tohoto páru. Pokud manžel jedná v rozporu této smlouvy, žena má nárok na okamžité podání žádosti o rozvod. Od roku 1995 je změněna věková hranice pro sňatek u žen na 15 let a u mužů na 16 let, která dříve bývala u žen 9 let a u mužů 12 let.⁷⁾

Dotazované i respondentka se shodly, že by v žádném polygamním manželství žít nechtěly. Korán toto manželství popisuje jako ideální a pro dobro společnosti, jehož hlavním cílem je materiální zajištění ženy. Polygamní svazek si mohou dovolit pouze bohatí muži a především kvůli povinnosti materiálně zabezpečit všechny ženy rovným dílem. Na rozdíl od minulé doby jsou v současnosti rozvody poměrně obvyklé. Paní Jacqueline dodává: *Dříve v Súdánu nebylo tolik rozvodů a to proto, aby se nezkazila dobrá pověst rodiny. Dbalo se na to, aby rodina byla ucelená a děti měly oba rodiče.* K rozvodům dochází především v manželstvích, která byla uzavřena kvůli touze po penězích, nikoliv z lásky. Pokud muž s rozvodem souhlasí, pak proběhne bez komplikací. Jestliže nesouhlasí, soud

rozhodne o tom, zda jsou nebo nejsou důvody pro rozvod závažné.

Jarmila Kocourková ve svém díle ⁸⁾ říká: *Islám povoluje mnohoženství, nejvíce však 4 ženy a neomezený počet souložnic, pakliže je dotyčný muž uživí. V originálním znění Koránu je psáno: Ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte je a vykažte jim místa na spaní a bijte je.*, což značí o jasné podřízenosti žen.

Olga Nešporová ⁹⁾ k tomu v odborném časopisu Gender dodává: *Hlavní funkcí polygamního sňatku mělo být zaopatření vdov, které by jinak měly jen malou naději na uzavření nového sňatku, a těžko by se mohly samy uživit. Stávající manželky musí s přijetím další manželky souhlasit a muž musí být schopen ji materiálně zajistit.*

Další odborný článek z časopisu Religio ¹⁰⁾ uvádí: *Úctě se těší také Prorokovy manželky, zvláště Chadídža, již jako první osobu Muhammad seznámil s nejranějšími verši počínajících zjevení, a také dcery, zvláště Fátima. Tento typ úcty patří nicméně spíše k lidovému islámu, který leckdy překračuje hranice strohého monoteistického jádra ortodoxie.*

Zmiňuje se také přímo o rodině, a tvrzení dokazuje přímo pasáží z Koránu: *Monogamní rodina výrazně všude převládá a liberální reformátoři už od počátku století vykládají Korán jednoznačně v její prospěch. Vždyť Korán přímo říká, že podmínka plné spravedlnosti, a tedy i stejné lásky ke všem manželkám, je vlastně nesplnitelná: Nikdy vám nebude možno, abyste byli spravedliví mezi ženami, i kdybyste si to přáli.*

VESNICE A MĚSTO

Život na vesnicích je pro ženy více uvolněný, na rozdíl od měst, kde je sice přísnější, ale ženy jsou zde více emancipované.

Súdánské ženy ve městě jsou víc emancipované tím, že město jim poskytuje více možností. Na vesnicích je méně možností. Hlavním důvodem je velká rozloha státu a není možné, aby každý den dojížděly z vesnic do měst, které jsou často velmi vzdálené. Vzdálenost je také jedním z důvodů, proč ženy z vesnic nestudují na vysokých školách. Dalším důvodem, proč nestudují je nesouhlas rodiny, kdy ubytování mladé dívky mimo domov není slučitelné s jejich morálkou. Ale ženy se hodně vzdělávají, zvláště v poslední době i na vesnici jsou základní a střední školy, jen výběr škol je samozřejmě obtížný a limitovaný místními možnostmi. Na vesnicích jsou školy něco, jako je tady gymnázium, všeobecná škola. Když dostudují, tak jdou pracovat. V naší rodině pracují všechny ženy, i když jsou rodiny dost bohaté, tak tyto ženy přesto pracují a jsou úspěšné, protože chtějí mít úspěch a něco dělat pro společnost. Někteří muži neradi vidí, že by jejich žena či ženy šly pracovat, chtějí, aby se hlavně věnovaly rodině, ale někteří se zase dívají na úspěch své ženy se zájmem a podporují jí, ať si jde za svým cílem. To ale záleží na každém muži zvlášť, podobně jako tady, některý muž chce, aby jeho žena zůstala doma s dětmi, jiný jí zase podporuje k návratu do práce. udává paní Jacqueline.

V Čečensku je mezi vesnicí a městem velký rozdíl co se týče přístupu obyvatel k islámu. Obyvatelé ve městech jsou často zmanipulováni vládou, která nařizuje například zahalování žen, zatímco na vesnicích je život daleko více uvolněný. Na vesnicích se k náboženství přistupuje s větší tradicí, která je provázána souladem s přírodou. Je navíc znát jistá uvolnění a „čistota“ víry. *Moje babička, která žije na vesnici, má ve svém nitru víru opravdu zakořeněnou, ale jen v té nejčistější podobě. Nemá potřebu to ukazovat, a tak se například ani nezahaluje.* sděluje Milana. Naopak ve městě je víra mnohem konzervativnější. Ženy musí chodit stále zahaleny, což po nich vyžaduje systém.

Na vesnicích se žije v Palestině více tradičně. V metropolích je to jiné, mají inovativní přístup k

náboženství a životu, a to jak muslimky, tak i muslimové, i když u nich ten proces bývá delší a složitější. Ale opravdu záleží na povaze vyznávajícího. popisuje Hana.

Podle tradice musí ženy od první menstruace chodit zahalené, avšak každá země má míru zahalení různě nastavenou. Od závojů či šátků různých délek až po celá roucha. Ženy rády nosí pestrobarevné a extravagantní oděvy. Paní Jacqueline například uvedla, že její sestřenice je úspěšnou módní návrhářkou různých muslimských oděvů. Zbožná muslimka má své zahalení ráda a považuje ho za součást své identity. O zahalení se píše v Koránu, což je jako Slovo Boží svaté, a proto by to měla každá správná muslimka dodržovat. Korán říká: *Když žádáte manželky prorokovy o nějaký předmět, žádejte o to přes závěs, to bude čistší pro srdce vaše i srdce jejich.* Odhalení na veřejnosti by pro ni znamenalo potupu a zostuzení. Součástí víry je cudnost, skromnost a stud.

TRESTY

Tresty jsou součástí Koránu a tím pádem každodenního muslimského života. Každá země uplatňuje různé tresty podle rozdílných pravidel.

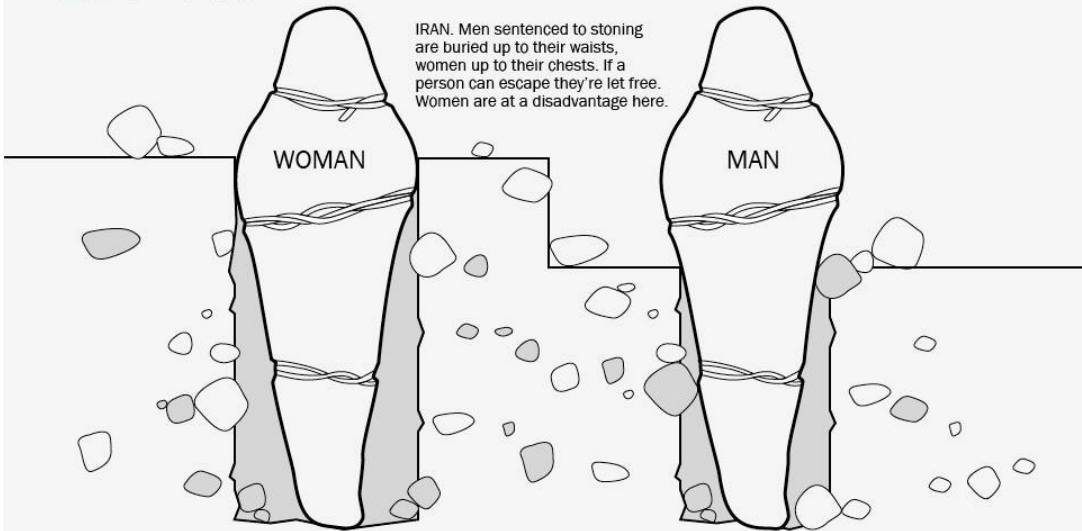
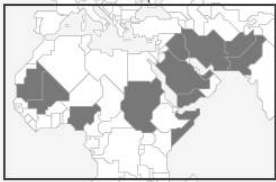
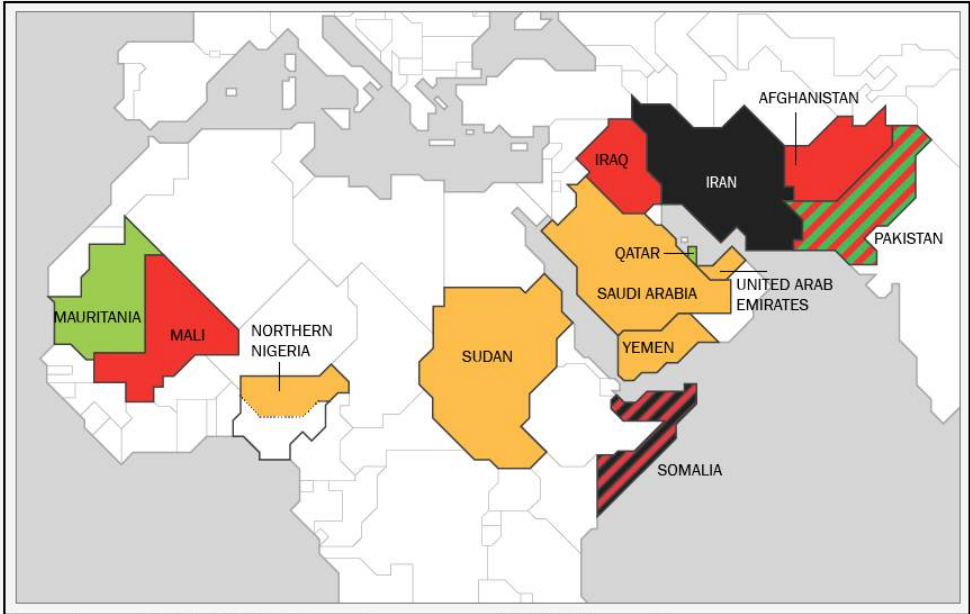
Mezi běžné tresty v Súdánu patří bičování. Jedná se o trest za vícero prohřešků dle islámského práva, které sahá od konzumace alkoholu přes cizoložství až po nošení krátké sukně či nošení kalhot.¹¹⁾

Čečensko je z hlediska trestání žen pravděpodobně nejliberálnější ze zkoumaných zemí v této práci. Hrubé trestání se tu jen tak nevidí. Je samozřejmé, že existují jisté případy fanatismu, ale ty se objevují i ve všech ostatních náboženstvích.

O trestech v Palestině nemáme žádné aktuální informace kvůli nestálosti vládního režimu. Naše respondentka není v současnosti v kontaktu se svou rodinou žijící v dané oblasti, ale udává, že dříve se Palestina v uplatňování trestů nelišila od ostatních muslimských zemí.

STONING

WHERE DOES IT HAPPEN?
WHERE IS IT LEGAL?

Dotazované se s trestáním ve větším měřítku nesetkaly, ale připouští, že k trestání v jejich zemi dochází, to je následkem porušení pravidel či zákona Šaría. Jedná se o podrobný soubor předpisů, které platí jak v soukromé, tak ve veřejné sféře státu. Můžeme ho najít u těch zemí, které nepřijaly západní systém soudního práva (např. Saúdská Arábie, Spojené Arabské Emiráty, Írán, Omán aj.). Protikladem může být Tunisko, které je velmi tolerantní a je nejvíce nakloněno evropským zvyklostem.

Je nutno dodat, že nejen každý stát, ale i rodina přistupuje k otázkám trestu odlišně. Byly uvedeny příklady ukamenování či lynčování. *Tady si každý představuje, že se navzájem ukamenovávají a bičují, ale musí se brát v potaz prostředí a kontext dané situace.* popisuje Hana. Aby mohl být takto drastický trest vykonán, musí u porušení zákona či pravidla být přítomny čtyři důvěryhodné osoby, nejlépe muži staršího věku a dobrého postavení. Například nevěra se velmi těžce dokazuje, tudíž nelze viníka snadno potrestat.

Jan Potměšil ¹²⁾ k tomu uvádí: *Sankci může představovat i trest metafyzický (například uvržení do pekla v den Posledního soudu) a může se též vyskytnout ve formě připomínající svými následky infamii („bezectnost“) nebo turpitude římského práva (např. manžel, jež odmítl zapuzené manželce vyplatit odškodné sice nebyl nijak potrestán, ale později nebyl připuštěn u soudu jako svědek, neboť jej nebylo možné považovat za čestného a zbožného). Často je též určité jednání označeno za nedoporučené, leč stále ještě legální, neboť celým právním systémem se prolínají hlediska právní i náboženská - z věroučného hlediska akty povolené/zakázané sice většinou korespondují s právní kvalifikací platné/neplatné, není to ale podmínkou.*

POHLED ROZENÝCH MUSLIMEK NA KONVERTUJÍCÍ MUSLIMKY

O tématu konvertování hovoří například brožura o islámském náboženství ¹³⁾ takto: *Přijetím islámu se člověk vlastně vrací ke svému původnímu náboženství a dostává se mu největšího Božího požehnání. Odpouštějící a milostivý Bůh mu odpustí veškeré minulé hříchy a chyby, a takový člověk začíná život znovu s čistým štítem, jako znovuzrozený. Svatý Korán říká: A těm, kdož jsou nevěřící, řekni, že přestanou-li, bude jim odpuštěno to, co se již stalo.*

Dotazované i respondentka, které jsou rozenými muslimkami, se shodly právě na těchto dvou důvodech, proč ženy konvertují k Islámu. Může to být buď jejich vnitřní přesvědčení, přičemž jejich víra je pak čistší a silnější, nebo to může být přijetí víry na popud druhé osoby obvykle blízké, například manžela či příbuzných. V tomto případě jejich víra nemusí být tak silná. Jak říká paní Jacqueline: *Problém vidím v tom, že pokud se žena dá na islám kvůli někomu, a ten člověk ji zklame, tak chybu svaluje na islámskou víru.*

Svobodná vůle ženy konvertovat k Islámu je o něco méně jasná než právě přijetí Islámu z důvodu manželství s muslimem.

Evropanky jsou ženy s rovnocennými právy. Mohou chodit, kam chtějí, oblékat se, jak chtějí, mít vlastní názory a svobodu. Islám je oproti tomu náboženství, ve kterém ženy nepatří na vrchol společenského žebříčku. Ženy častěji zůstávají doma ze strachu, aby neudělaly zbytečnou chybu, která by převážila misky váhy, což rozhoduje o vstupu do ráje. Přibude jim přitom spousta dalších povinností, jako správné modlitby, návštěvy mešity, pečlivé omývání, zahalování, studium Koránu a arabštiny. Postupem času ztrácejí zájem o společnost, práci i studium. Přesto je touha po Islámu i u velmi inteligentních žen stále silnější a muslimek po celém světě neustále přibývá.

Některé z nich se při vzpomínce na klíčový okamžik, kdy se rozhodly konvertovat k Islámu, rozpomenou na několik skutečností. Ve chvíli, kdy žena odříká modlitbu a stane se muslimkou, její

hříchy z dřívějšího života jsou automaticky smazány a začíná nový život bez chyb. To je již samo o sobě dostatečně silnou motivací pro zájem o Islám, kdy tyto osoby věří, že si tímto vyřeší své dosavadní životní problémy. Muslimové se také vyznačují velkou a stabilní rodinou, schopností mluvit o svých citech, pozorností a štedrostí. Mnoho žen popisuje svůj pocit po přijetí Islámu jako naprostou euforii a dokonalé štěstí. Islám je navíc stabilní náboženství, kde jsou striktně daná pravidla a nehrozí mu žádné reformy. Stabilita a jistota jsou také věci, které modernímu světu často chybí, a možná proto je ženy hledají v Islámu. ¹⁴⁾

Závěr

Cílem práce bylo zodpovědět otázku, zdali se vyskytují rozdíly v postavení muslimských žen ve společnosti v Súdánu, Čečensku a Palestině.

Pro soudobou společnost v těchto třech oblastech pro obyvatele měst mohou být myšlenky Koránu mírně zastaralé, ale v době vzniku islámu byly tyto ideje velmi pokrokové. Za proroka Mohameda měly muslimské ženy lepší postavení ve společnosti a více přiznaných práv. Dnes i muslimky patří mezi moderní ženy a je na každé z nich, jaký život si vybere, zda chce lásku muže sama pro sebe nebo zda si vybere polygamní sňatek s bohatším mužem.

Na vesnicích je kladen větší důraz na tradice, které jsou provázány souladem s přírodou, a je zde patrná větší uvolněnost na rozdíl od města. Ženy ve městech i na vesnicích se stále více vzdělávají, ale ve městech mají více příležitostí k osobnímu rozvoji. Také rády pracují a budují svou kariéru. Záleží na manželovi, jestli ji podpoří nebo jí její úspěch závidí a měl by ji rád doma a stále po ruce.

Výzkum odhalil, že ženy se dnes nemají v muslimských zemích tak špatně, jak si svět myslí a jak to prezentují média. Muslimové nejsou přísní a nepřístupní, jak si o nich většina lidí představuje, ale naopak jsou velice přátelští a otevření. Například trest ukamenováním se v těchto zkoumaných zemích vyskytuje jen velmi zřídka. Tělesné tresty rodičů při výchově jsou užity pouze na chlapce a dívky jsou jen slovně pokárány.

Každá žena, která konvertuje k víře kvůli někomu, není nikdy tak přesvědčená a oddaná Bohu jako žena konvertující z vlastní vůle. Analýzou dat z rozhovorů bylo zjištěno, že v porovnání těchto třech zemí se jeví Čečensko jako nejvíce liberální a otevřené novým možnostem. V Súdánu se mladší generace odchyluje od zaběhnutých zvyků, tradic a navrácí se ke studiu a správnému výkladu Koránu. Ačkoliv Palestina není suverénním státem, v žebříčku postavení žen ve společnosti se to nijak rozdílně neprojevilo, neboť zde mají ženy stejnou váhu jako v Čečensku a v Súdánu.

Zdroje

Knižní zdroje

ALI, Syed Rashed. *Islám a muslimové*. Praha: Muslimská obec, ©2011

GLÜCK, Doris. *Umlčená*. Frýdek-Místek: Alpress s. r. o., ©2006

KOCOURKOVÁ, Jarmila. *Jiný kraj, jiný mrav: jak se chovat v cizině*. Praha: Olympia, a.s., ©2003

POTMĚŠIL, Jan. *Šaría - úvod do islámského práva*. Praha: Grada Publishing, a. s., ©2012

SASSON, Jean. *Princezna Sultana: život pod závojem*. Praha: Levné knihy a.s., ©2010

SQUAD; CUNY, Marie-Thérèse. *Upálená zaživa*. Praha: Euromedia Group, k.s. - Ikar, ©2006

Internetové zdroje

KROPÁČEK, Luboš. *Žena v islámské kultuře* [online]. Česká společnost pro religionistiku, ©1996 [citováno 21. 6. 2015]. Dostupný z:

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124765/2_Religio_4-1996-2_7.pdf

NEŠPOROVÁ, Olga. *Rodina a rodičovství v křesťanství a islámu* [online]. Gender, rovné příležitosti, výzkum, ©2005 [citováno 21. 6. 2015]. Dostupný

z: http://www.genderonline.cz/uploads/feda344114b840c70cdd5196eaf5dd4550ecc267_rodina-a-rodicovstvi-v-krestanstvi-a-islamu.pdf

Palestine/Palestinian Territories of West Bank and Gaza Strip [online]. Emory University School of Law, ©2014 [citováno 27. 6. 2015]. Dostupný z: <http://aannaim.law.emory.edu/ifl/legal/palestine.htm#text>

STEINER, Štefan. *Ženy v Islámu* [online]. Parlament, vláda, samospráva, ©2009 [citace 29. 6. 2015]. Dostupný z: <http://www.parlament-vlada.eu/index.php/aktuality-ostatni/566-eny-v-islamu>

Sudan pushes polygamy [online]. BBC News, ©2001 [citováno 26. 6. 2015]. Dostupný z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/1493309.stm>

Ženy v Evropě touží po Islámu – jde o moderní trend nebo vyšší duchovní sílu? [online]. Život ženy, ©2013 [citováno 29. 6. 2015]. Dostupný

z: <http://www.zivotzeny.cz/zivotni-styl/zeny-v-evrope-touzi-po-islamu-jde-o-moderni-trend-nebo-vyssi-duchovni-silu/>

ŽILKOVÁ, Věra. *Svatba po čečensku. Spojenec Kadyrova má druhou ženu, je jí sedmnáct* [online]. iDNES, ©2015 [citováno 23. 6. 2015]. Dostupný z:

http://zpravy.idnes.cz/cecensko-polygamie-svatba-kadyrovuv-spojenec-gucigov-cheda-gojlabijeva-1a-/zahranicni.aspx?c=A150520_151805_zahranicni_vz

Obrázky

http://www.chovani.eu/web/media_image/644-article-1.jpg

<http://media.web.britannica.com/eb-media/01/62301-004-D73466D0.jpg>

<http://media.novinky.cz/837/208370-original1-ohm18.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8e/Mapa_territorios_palestinas_con_colonias_de_israel.GIF/275px-Mapa_territorios_palestinas_con_colonias_de_israel.GIF

<http://gymtri.trinec.org/soubory/Zemepis/obyvatestvo-sveta/obyv10.JPG>

<http://www.featurepics.com/FI/Thumb300/20070111/Open-Book-Pages-Holy-Koran-186615.jpg>

http://www.cspipublishing.com/statistical/charts/WomenStatKor_150dpi.jpg

http://womanstats.org/substatics/Prevalence%20and%20Legal%20Status%20of%20Polygyny_2010tif_wmlogo3.png

http://d2atr2ilx9iyd.cloudfront.net/contentAsset/image/14921a2d-b38d-4585-87ef-453eb2b8ada2/image/bylnode/1/filter/Resize,Jpeg/jpeg_q/69/resize_w/960

Počet shlédnutí: 445

¹⁾
SASSON, Jean. *Princezna Sultana: život pod závojem*. Praha: Levné knihy, a.s., ©2010. ISBN 978-80-7309-892-6

²⁾
SQUAD; CUNY, Marie-Thérèse. *Upálená zaživa*. Praha: Euromedia Group, k.s. – Ikar, ©2006. ISBN 978-80-249-2393-2

³⁾
GLÜCK, Doris. *Umlčená*. Frýdek-Místek: Alpress s.r.o., ©2006. ISBN 80-7362-235-1

⁴⁾
NEŠPOROVÁ, Olga. *Rodina a rodičovství v křesťanství a islámu* [online]. Gender, ©2005 [citováno 14. 5. 2015]. ISSN 1213-0028. Dostupné z: http://www.genderonline.cz/uploads/feda344114b840c70cdd5196eaf5dd4550ecc267_rodina-a-rodicovstvi-v-krestanstvi-a-islamu.pdf

⁵⁾
Sudan pushes polygamy [online]. BBC News, ©2001 [citováno 26. 6. 2015]. Dostupný z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/1493309.stm>

⁶⁾
ŽILKOVÁ, Věra. *Svatba po čečensku. Spojenec Kadyrova má druhou ženu, je jí sedmnáct* [online]. iDNES, ©2015 [citováno 23. 6. 2015]. Dostupný z: http://zpravy.idnes.cz/cecensko-polygamie-svatba-kadyrovuv-spojenec-gucigov-cheda-gojlabijeva-1a-/zahranicni.aspx?c=A150520_151805_zahranicni_vez

⁷⁾
Palestine/Palestinian Territories of West Bank and Gaza Strip [online]. Emory University School of Law, ©2014 [citováno 27. 6. 2015]. Dostupný z: <http://aannaim.law.emory.edu/ifl/legal/palestine.htm#text>.

⁸⁾
KOCOURKOVÁ, Jarmila. *Jiný kraj, jiný mrav: jak se chovat v cizině*. Praha: Olympia, a.s., ©2003. str. 148. ISBN 80-703-3774-5.

⁹⁾
NEŠPOROVÁ, Olga. *Rodina a rodičovství v křesťanství a islámu* [online]. Gender, ©2005. str. 5 [citováno 21. 6. 2015]. ISSN 1213-0028. Dostupné z: http://www.genderonline.cz/uploads/feda344114b840c70cdd5196eaf5dd4550ecc267_rodina-a-rodicovstvi-v-krestanstvi-a-islamu.pdf

¹⁰⁾
KROPÁČEK, Luboš. *Žena v islámské kultuře* [online]. Česká společnost pro religionistiku, dostupné přes databáze Google Scholar, roč. 4, č. 2, ©1996. str. 159, 162 [cit. 21. 6. 2015]. ISSN 2336-4475. Dostupné z:

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124765/2_Religio_4-1996-2_7.pdf

¹¹⁾
STEINER, Štefan. *Ženy v Islámu* [online]. Parlament, vláda, samospráva, ©2009 [citace 29. 6. 2015]. Dostupný z: <http://www.parlament-vlada.eu/index.php/aktuality-ostatni/566-eny-v-islamu>

¹²⁾
POTMEŠIL, Jan. *Šaría - úvod do islámského práva*. Praha: Grada Publishing, a. s., ©2012. str. 20. ISBN 978-80-247-4379-0

¹³⁾
ALI, Syed Rashed. *Islám a muslimové*. Praha: Muslimská obec, ©2011. str. 13, ISBN 978-80-904373-9-5

¹⁴⁾

Ženy v Evropě touží po Islámu – jde o moderní trend nebo vyšší duchovní sílu? [online]. Život ženy, ©2013 [citováno 29. 6. 2015]. Dostupný z:
<http://www.zivotzeny.cz/zivotni-styl/zeny-v-evrope-touzi-po-islam-jde-o-moderni-trend-nebo-vyssi-duchovni-silu/>

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - **Hospodářská a kulturní studia (HKS)**

Permanent link:

<https://www.hks.re/wiki/2015:islam>

Last update: **29/05/2024 19:35**

